

Het vonken paleis

Roman

Een Afghaans-Amerikaanse vrouw keert terug naar Kabul om
het verhaal van haar verdwenen familie te achterhalen

NADIA HASHIMI

Nadia Hashimi

Het vonkenpaleis

Vertaald door Roeleke Meijer-Muilwijk

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

Voor Amin, mijn eeuwige vlam

Proloog

Tot nu toe is mijn geschiedenis in mij begraven gebleven, zoals eeuwenoude beschavingen verborgen liggen onder lagen aarde en nieuw leven. Maar wij mensen kunnen het niet laten in het verleden te graven. We blijven maar prikken in overblijfselen van gisteren en ons verbazen over de eenvoud van uitgestorven wezens. Het bewijs van onze superioriteit stellen we tentoon in glazen kasten, ondergebracht in grootse gebouwen, soms een halve wereld verwijderd van de plaats waar ze gevonden werden.

In Londen heb ik de Elgin Marbles gezien, opgegraven uit het Parthenon, het Gweagal Shield, gestolen van Australische Aboriginals, en de schitterende Koh-i-Noordiamant. Koh-i-Noor betekent in de taal van mijn kindertijd 'Berg van Licht', een naam die de duistere geschiedenis van deze diamant ver-sluiert.

Maar ik mag niet te kritisch zijn. Niet zolang ik mijn eigen geroofde schat in een doosje bij me draag, ver van de plaats waar hij opgegraven is. Hoe deze schat bij mij terecht kwam, is het verhaal dat ik nooit volledig verteld heb: niet aan de vrouw die me hielp een land in het heetst van de strijd te ontvluchten, niet aan de vrouw die mij als een Amerikaanse grootgebracht heeft en niet aan de man van wie ik bijna hield.

Als mijn begraven leven niet op een dag onaangekondigd voor mijn ogen was verschenen, zou ik het misschien allemaal voorgoed verborgen gehouden hebben. Dan zou ik misschien de vragen niet gesteld hebben die ik tot nu toe ingeslikt heb om dit nooit onderzochte leven te beschermen.

‘Wat ben je?’ wordt mij gevraagd als ik mijn koffie afreken, als ik een boek meeneem uit de bibliotheek, als ik mijn laatste patiënt van de dag uitleg hoe ik de tumor die in zijn lichaam groeit, zal verwijderen. Alsof ik geen persoon ben, maar een soort. Mensen wijzen me verschillende identiteiten toe en kijken me aan om te zien of er een klopt: Grieks, Italiaans, Argentijns, Oost-Europees. Dan haal ik een spoorwissel om, leid hun vragen af van kisten vol munitie en stromen van medelijden, en reserveer het eerste en enige vredige decennium van mijn leven voor mezelf.

Niet-vertelde geschiedenissen wonen echter in ondiepe graven. Soms word ik ’s nachts wakker van de kou en ontdek ik dat ik mezelf onder de dekens vandaan gewurmd heb. Dan tel ik de sterren om weer op adem te komen.

Eens, lang geleden, hurkte een klein meisje met fluwelen strikken in het haar in de diepe, holle ruimte van een paleis, verstopt achter koperen potten en urnen en kartonnen dozen vol schatten uit een verloren wereld. Telkens als ze sidderde vanwege de neiging om te gaan gillen, zette ze haar tanden in het zachte vlees van haar onderarm. Ze wist alleen dat ze zich volkomen stil moest houden en bad dat niemand de ijle echo zou horen van het lied in haar hoofd, het lied dat haar vader altijd zong als hij haar, lang na bedtijd, wakker aantrof.

Terwijl ik sluimer, zijn jouw ogen open.

Ik ben naïef, maar jij bent altijd wijs.

Omwille van hem én ondanks hem huilde ze niet in het donker.

Meters boven haar hoofd zwierven soldaten, sommige plechtig, andere uitgelaten, door het doolhof van gangen. Muren waren gemarkeerd met karmozijnrode spetters – de vingerafdrukken van revoluties. Een generaal die zich president waande, ging op de pluchen kussens van een victoriaanse sofa zitten en liet zijn hand over de ronding van de geverniste armleuning

glijden. Zijn borstkas zwol op van trots bij de gedachte dat de mensen de offers die hij vannacht voor het grote ideaal gebracht had al snel op waarde zouden gaan schatten. Hij stond op en liep over een handgeknoopt bordeauxrood tapijt met een motief van olifantspoten en tere witte bloemen. Hij controleerde de zolen van zijn laarzen, eerst links, dan rechts. Daar had hij zich echter geen zorgen over hoeven maken. Een Afghaans tapijt verhult, misschien met opzet, bloed net zo goed als gemorste thee.

De stad, in een kring rondom het paleis gebouwd, wachtte op een afkondiging van de president om de aanblik van Sukhoi-straaljagers en het geluid van machinegeweren te verklaren. Amerikaanse diplomaten die in Kabul gestationeerd waren, sommige beneveld door cocktails, vroegen zich af door welk bizar conflict hun vredige en exotische standplaats getroffen werd. Een Amerikaanse vrouw met zilvergrijs haar klauterde, wankelend onder de invloed van een dikke sigaret die ze van een hippiestel gekocht had, het dakterras van haar huis op, ging op haar tenen staan en probeerde de vliegtuigen die hoog boven haar hoofd vlogen aan te raken. Ze applaudisseerde voor het opflitsende vuurwerk, zoals Amerikanen doen.

Nooit eerder in de geschiedenis was een kind zo alleen geweest. Dat kleine meisje in het paleis wist het ontstellend zeker.

Die nacht werden reuzen geveld. Een duizelingwekkende leegte verslond alles wat er eens geweest was. Maar het bevende kleine meisje mocht niet bezwijken. Ze zou dapper zijn omdat haar vader haar eens verteld had dat de hele wereld binnen in haar woonde. Dat haar botten van bergen gemaakt waren. Dat rivieren door haar aderen stroomden. Dat haar hartslag het geluid van duizend paardenhoeven was. En dat in haar ogen het licht glinsterde van alle sterren aan de hemel.

Ik ben dat meisje, en dit is mijn verhaal.

Deel 1

April 1978

1

Een reeks voertuigen kwam de gebogen oprijlaan voor het paleis op en verdween weer, auto voor auto, omdat motoren en koplampen uitgeschakeld werden. Ik keek naar de silhouetten die tevoorschijn kwamen en naar de hoofdingang van het paleis liepen.

‘Neelab, ze zijn er,’ fluisterde ik.

‘Hoeveel auto’s?’

‘Vijftien, denk ik. Moeilijk te zeggen. Het is te donker buiten.’

‘We zullen straks wel weg moeten,’ waarschuwde Neelab.

Moeder had de auto’s waarschijnlijk ook dichterbij horen komen. Haar stem weergalmde vanaf de andere kant van de gang. Het hele paleis gonsde, zoals altijd bij die bijzondere gelegenheden, wanneer de prachtigste zalen zich vulden met de belangrijkste gasten.

‘Sitara! Waar ben je?’

Ik kon mijn teleurstelling niet verbergen. Ik keek Neelab aan, die met opgetrokken benen op de vloer zat. Het lamplicht wierp een gele gloed op haar wangen.

‘Maar het is weekend,’ kreunde ik.

‘Ze willen alle kleine kinderen in bed hebben voordat ze die kist beneden openmaken,’ zei Neelab, woord voor woord herhalend wat haar moeder haar verteld had. ‘Je kunt net zo goed naar haar toe gaan voordat ze je vindt.’

Maar ik gaf me niet zonder slag of stoot gewonnen. Dat is nooit mijn stijl geweest. ‘En jij dan? Ik durf te wedden dat jouw moeder ook naar jou op zoek is.’

Neelab schudde haar hoofd. ‘Echt niet. Ik ben nu een jonge vrouw. De regels zijn veranderd.’

Dat vond ik grappig. ‘Je bent amper een jaar ouder dan ik.’

En kleiner. Je hebt hoge hakken nodig om me aan te kijken.'

'Plaag maar een eind weg! Als ik wil, kan ik een japon aantrekken en naar beneden gaan, en daar zou niemand wat van zeggen,' verklaarde Neelab. Ze had haar armen over elkaar geslagen, voor haar borst. Die was nog helemaal plat, maar ik hield te veel van haar om haar daarop te wijzen.

'Is Neelab bij jou?' riep moeder, alsof ze vergeten was dat Neelab en ik al onafscheidelijk waren sinds ik kon lopen. 'Het is voor haar ook de hoogste tijd om naar bed te gaan.'

Neelab vermeed mijn blik. Zij had er een hekel aan om ongelijk te hebben, net zoals ik ervan genoot om gelijk te krijgen.

Mijn beste vriendin en ik waren de presidentiële bibliotheek in gedoken zodat ik een tekst kon doorbladeren die ik vorige week ontdekt had. *Het boek van de vaste sterren* werd duizend jaar geleden geschreven door een astronoom die al-Sufi heette. Net als ik werd hij gefascineerd door sterrenbeelden, verhalen die waren geschreven met een pen van licht. Vanavond had ik de fluwelen gordijnen opengeschoven, zodat ik de sterrenbeelden op de bladzijde kon vergelijken met de sterren aan de nachtelijke hemel. Een voor een vond ik ze, en ik verwonderde me erover dat de tijd geen enkele van die glinsterende juwelen gestolen had.

'Ik ben hier, *madar*,' antwoordde ik, en ik keek naar de bladzijden die ik opengeslagen had. Al-Sufi had een schets gemaakt van de slangenstaart van Draco, een draak met gevorkte tong, die Ursa Minor omcirkelde. Ik had gelezen dat dit sterrenbeeld ter hoogte van Kabul het hele jaar zichtbaar was, maar dat moest ik nog met eigen ogen zien.

Onze maanden zijn naar sterrenbeelden genoemd, en binnenkort zou de maand van Saur, oftewel Taurus, aanbreken. Ik trok lijnen tussen de sterren en zag de op zwaarden lijkende hoorns van de stier, die de hemel doorboorden. De haartjes in mijn nek prikten toen ik me voorstelde dat dit reusachtige dier uit de hemelen naar beneden sprong en over het land galoppeerde.

Moeder stak haar hoofd tussen de openslaande deuren van de bibliotheek door naar binnen. ‘Daar zijn jullie, meisjes. Het is al laat,’ berispte ze ons vriendelijk. ‘Sitara, ik wil dat jij bij je broertje blijft, zodat ik naar beneden kan gaan. Het diner wordt straks opgediend, en het maakt geen goede indruk als ik niet naast je vader zit.’

‘Maar van *kaka* Daoud mochten we –’

De man die ik oom Daoud noemde, was Neelabs grootvader. De laatste vijf jaar was hij toevallig ook de president van Afghanistan, en hij gaf ons bijna onbeperkte toegang tot de presidentiële bibliotheek met haar onweerstaanbare kamerhoge boekenkasten.

In feite was er geen enkele bloedverwantschap tussen mijn vader en president Daoud, maar onze families waren zo hecht met elkaar dat Neelab en ik als nichtjes opgroeiden. Mijn vader was de meest vertrouwde adviseur van de president. We bleven vaak in het paleis overnachten, vooral wanneer de president ’s avonds officiële gasten ontving. Neelab en ik verstopten ons op zulke avonden ergens in een hoekje van het paleis en dan praatten we tot we in slaap vielen, terwijl de muziek vanuit de tuin naar boven zweefde. We wisselden geheimen uit en raakten zo dieper met elkaar verbonden dan bloedverwantschap alleen teweeggebracht zou hebben. Neelab wist van die keer dat ik een van mijn moeders ringen met parels gepakt had en die met een klasgenootje geruild had voor een pop met ogen die open en dicht konden. En alleen ik wist dat de puisterige zoon van generaal Jamshid een liefdesbrief aan Neelab geschreven had: liedteksten op een vel gelinieerd papier uit een schoolschrift.

In de loop van de jaren hadden Neelab, haar broer Rostam en ik elke vierkante meter van Arg, zoals het presidentiële paleis officieel heette, verkend. Lopend langs de buitenmuren riepen we historische momenten op en speelden er zelf een rol in. Terwijl Neelab en ik denkbeeldige kogels afvuurden met onze wijsvingers deed Rostam alsof hij een indringer was die de diepe slotgracht, inmiddels gedempt en met gras begroeid, wederrechtelijk overstak.

We toverden de lieflijke stemmen van de koninklijke bijvrouwen tevoorschijn in het gebouw dat eens een harem was, en sprongen daarna tussen de gebouwen die eens als legerbarakken dienstgedaan hadden. Daar marcheerden we met hoog geheven knieën en salueerden, stram in de houding. Rostam las verhalen voor over Dzjengis Khans veroveringen in ons land terwijl we in een leegstaande belegeringstoren zaten en tuurden naar de bergkammen die als reusachtige zaagtandvormige paleismuren oprezen rondom Kabul, alsof ze de stad bewaakten.

Als we door de tijd hadden kunnen reizen, zouden we elk decennium van de geschiedenis van Arg bezocht hebben, alleen om te kijken hoe accuraat we alles nagespeeld hadden: het sluiten van een vredesverbond, het verraad van vertrouwen en de voortdurende strijd voor de onafhankelijkheid van ons land.

Op een dag zaten we in de boomgaard met een van *boba's* geschiedenisboeken. Rostam had gezien dat ik het boek doorbladerde op zoek naar een conflict of een tijdperk dat we nog in scène moesten zetten.

‘Degene die dit geschreven heeft, had altijd zijn ogen dicht, dat kan niet anders!’ had ik gezegd terwijl ik het boek dichtsloeg. Ik keek op de rug van het boek wie de auteur was.

‘Daar gaan we weer. En wat is er mis met dit boek?’ had Rostam gevraagd, terwijl hij een wenkbrauw optrok.

Neelab lag in het gras, met haar benen over elkaar. Ze draaide zich op haar zij en ondersteunde haar hoofd met haar hand.

‘Denk eens aan al die mensen in het paleis,’ zei ik met een gebaar naar de grootse gebouwen in de verte. ‘Wonen daar soms alleen mannen? Of in Kabul?’

‘Dat is onredelijk,’ zei Rostam. ‘Je kunt dat boek niet de schuld geven. Koningen en adviseurs, krijgers en onderzoekers zijn mannen. Die nemen beslissingen, voeren plannen uit en schrijven geschiedenis. Die boeken zijn daar een verslag van. Vorige week koos ik voor de Britse nederlaag van 1842, weet je nog? Jullie moesten allebei een mannenrol spelen, anders hadden jullie niet eens een rol gehad.’

Dat was een van onze beste uitvoeringen geweest, want we waren niet alleen teruggekeerd naar de slag waarin de Afghanen de Britten en de *sepoys* uit het land verdreven. We hadden bovendien de theepartijtjes en de Shakespeare-toneelstukken nagespeeld die de Britse officieren en hun vrouwen opvoerden voordat het vechten begon. Ieder woord Engels dat we maar kenden, hadden we gebruikt.

‘Sitara zal het je nu uitleggen,’ zei Neelab terwijl ze haar denkbeeldige hoge hoed recht zette en langs het struikgewas waggelde. Ze speelde de saaie, bebrilde Britse afgezant die aspiraties had om Afghanistan tot kolonie te maken.

‘Rostam,’ zei ik met al het ongeduld van een overwerkte lerares, ‘een Britse dichter waarschuwde de soldaten zelfs dat ze beter dood konden zijn dan geconfronteerd te worden met de toorn van Afghaanse vrouwen. Als jij denkt dat vrouwen geen schepsels zijn die actie ondernemen, heb je pompoenpitten in je hoofd in plaats van hersens.’

Rostam bood geen excuses aan, en hij was ook niet beledigd. Maar ik weet dat hij me hoorde, want daarna heb ik hem nooit meer zo over vrouwen horen praten.

‘Je mag morgen weer in de bibliotheek zitten,’ bood mijn moeder nu aan. ‘Maar dit is een belangrijke avond, en ik heb je hulp nodig. Faheem is de laatste tijd doodsbang om alleen te moeten slapen. Je wilt toch niet dat hij wakker wordt en ontdekt dat hij alleen is?’

‘Ik moet altijd op hem passen,’ protesteerde ik. ‘Dat is niet eerlijk.’

‘Jij hebt niks te klagen,’ zei Neelab en haalde haar schouders op. ‘Ik zou veel liever op die lieve Faheem passen, maar ik moet goedvinden dat Rostam op mij let!’

Nu Rostam dertien jaar was, wilde hij niet meer dat anderen hem met meisjes zagen spelen. Dat kwam mijn moeder heel goed uit, want binnenkort zouden mensen iets gaan zoeken achter het feit dat we zo vaak samen waren, ondanks het feit

dat we al ons hele leven met elkaar speelden.

Zelfs Neelab zei soms dat we echt zusjes van elkaar zouden kunnen worden als ik met haar broer zou willen trouwen. Ik vond het vreselijk als ze zoiets zei, vooral omdat ik zelf een beetje anders naar Rostam begon te kijken. Hij gedroeg zich niet langer als een kind. Ik miste zijn gezelschap en ik vroeg me af of dat betekende dat ik hem aardiger vond dan behoorlijk was. Hoewel ik Neelab meestal alles vertelde wat ik dacht, hoe onnozel ook, hield ik deze gedachte voor mezelf.

‘Meisjes, meisjes,’ zei madar vermanend.

Ik maakte het gordijnkoord met kwastjes los en schoof het gordijn dicht. Daarna schoof ik, zo luid zuchtend dat zij het kon horen, het Arabische boek weer op zijn plek tussen andere Dari, Engelse en Cyrillische titels. Ik begreep best hoe akelig het was om door angsten overmand te worden, zelfs door irrationele angsten. Mijn angst voor het donker dreef mij naar de flonkering van de sterren.

‘Het lukt me toch bijna niet om mijn ogen open te houden,’ zei Neelab. ‘Slaap lekker, Sitara. Goedenavond, tante.’

‘Goedenacht, Neelab. Rust maar lekker uit. Sitara is er morgen weer vroeg bij om je te zoeken.’

Neelab sloeg haar armen om mijn moeders middel en hield haar even stevig vast voordat ze de gang in glipte.

Ik draaide me snel om, zodat Neelab ons niet met een brutale grijns kon verraden.

Zodra ze weg was, richtte mijn moeder haar aandacht op mij. ‘Laten we opschieten,’ fluisterde ze samenzweerderig. ‘Je weet dat kaka Daoud nog geen boter op zijn brood kan smeren zonder je vaders mening.’

‘En boba kan geen boter op zijn brood smeren zonder uw mening. Misschien zou u ook een kantoor moeten hebben, vlak naast dat van kaka Daoud.’

Moeders stralende glimlach completeerde haar elegante verschijning. Ze droeg een marineblauwe japon met een ceintuur om haar slanke taille. De zoom viel net over haar knieën en

de mouwen waaierden een beetje uit bij haar polsen. Mijn vader had de stof, een verfijnde soort brokaat, gekocht tijdens zijn laatste reis naar Libanon. Het ontwerp was van mijn moeder, en het was uitgevoerd door dezelfde naaister die haar bruidsjapon en alle andere japonnen die ze bezat gemaakt had. Vanavond combineerde ze deze japon met hooggehakte, geelbruine pumps met open hiel, en een eenvoudige ketting: een kalligrafie van de naam van Allah, uitgevoerd in achttienkaraats goud. Ze droeg haar haar opgestoken, boven op haar hoofd licht getoupeerd om nog een paar centimeter aan haar lengte toe te voegen. Ik raakte mijn moeders wang aan en verwonderde me over de glans in haar groenbruine ogen onder de inktzwarte eyeliner waarmee ze haar bovenste oogleden accentueerde. Was het jaloezie, jidelheid of een overmaat aan liefde waarom ik even mooi als mijn moeder wilde zijn?

‘Wat is er, Sitara?’ vroeg mijn moeder. Ze streek haar haar glad, wat een moment van onzekerheid verried. ‘Is er iets mis?’

‘Nee, *madar-jan*. Helemaal niet. Ik zat alleen te denken.’

‘Waarover?’ vroeg ze.

Impulsief gaf ik mijn moeder een kus op haar wang. Volgens mijn vader leert de Koran ons dat de hemel aan de voeten van moeders ligt. Als ik door het paleis zwierf, voelde ik me verankerd door de nabije aanwezigheid van mijn moeder.

‘Wanneer gaan we naar huis?’ vroeg ik, want ik miste de luie ochtenden zonder verplichtingen, wanneer Faheem en ik in pyjama bij onze ouders op schoot mochten zitten. We kwamen te vaak in het paleis om ons gasten te voelen, maar dat betekende nog niet dat onze kamer hier aanvoelde als thuis. ‘Ik denk dat Faheem heimwee heeft.’

‘Na het weekend,’ verzekerde mijn moeder me. ‘Je vader is de laatste weken in beslag genomen door vergaderingen, maar binnenkort wordt het allemaal beter.’

‘Is het heel ernstig?’ vroeg ik. Een tijdlang waren de vergaderingen langer en langer geworden. Daarna waren ze heel kort, en sommige vergaderingen eindigden met het dichtslaan

van een deur en bonkende voetstappen in een gang.

Moeder omvatte mijn gezicht met haar handen. ‘Alles komt goed. Vanavond gaat het om het vieren van het verleden van ons land, met mensen die belangrijk zijn voor onze toekomst.’

‘Komen de Russen hier?’

‘En de Amerikanen, de mensen uit India, en de Fransen ook. En misschien nog een paar anderen.’

‘Maar onze leraar zegt dat de Amerikanen en de Russen elkaar niet aardig vinden. Komt er dan geen ruzie?’

‘Nee, liefje,’ antwoordde moeder terwijl ze mijn haar gladstreek. ‘Voedsel en kunst zijn goede vredestiters. En bovendien: ze zouden beter moeten weten dan hun schoolpleinruzietjes hier uit te vechten. Ons volk heeft al genoeg gezien. Eindelijk hebben we de vrede die we verdienen.’

Ik kende de geschiedenis waarnaar ze verwees. Afghanistan had al zoveel veroveraars gekend en weer verslagen. Die lijst kon ik uit mijn hoofd opzeggen, en ik wist dat elke wisseling van de wacht met onrust en ongeregeldheden gepaard ging. De meeste mensen in mijn wereldje waren wég van president Daoud Khan. Maar buiten, in het openbare park, had ik op een dag een man een populair liedje horen zingen. Hij had de originele tekst vervangen door een andere tekst, die me achtervolgde en in mijn hoofd bleef hangen vanwege het rijm:

Mijn broer werd een martelaar in uw nacht zonder zicht.

Slaap licht, lieve president, slaap licht.

‘Misschien moet ik bij dat evenement zijn? Ik zou er een artikel over kunnen schrijven voor de krant,’ stelde ik voor. Ik deed mijn best om zo geleerd mogelijk te klinken.

Moeder kneep haar lippen op elkaar.

Aan het eind van het vorige schooljaar had ons schoolhoofd een schrijfwedstrijd aangekondigd voor de leerlingen van groep acht: *Hoe kunnen de mensen van Afghanistan de Onafhankelijkheidsdag van ons land het beste vieren?* Hoewel ik nog maar in

groep vier zat en niet dol was op schrijven, was ik vol van de gesprekken die ik aan tafel met mijn ouders gevoerd had over de drie keer dat de Afghanen weerstand hadden moeten bieden aan de Britten. Ik schreef een opstel dat begon met een gedicht van de Britse dichter Rudyard Kipling:

*When you're wounded and left on Afghanistan's plains,
and the women come out to cut up what remains,
jest roll to your rifle and blow out your brains
an' go to your Gawd like a soldier.*

*[Als je gewond achterblijft op Afghanistans vlaktes
en de vrouwen komen om wat rest af te slachten,
grijp dan je geweer, schiet jezelf voor de kop
en ga naar je God als een soldaat.]*

De hele wereld las Kiplings gedicht, legde ik uit, en zag Afghaanse vrouwen als slachters, terwijl deze vrouwen hun huis en familie tegen indringers verdedigden. Wij Afghanen konden Onafhankelijkheidsdag het best vieren door de geschiedenis vast te leggen in onze eigen woorden.

Ik had mijn zorgvuldig geschreven opstel in het postbakje van het schoolhoofd gelegd. Op de laatste schooldag riep het hoofd me bij zich in haar kantoortje. Ik was doodsbang dat een van de leerkrachten me bij haar aangegeven had voor dagdromen, of vanwege mijn slechte handschrift.

‘Vraag je ouders of ze de krant van aanstaande donderdag willen kopen, Sitara. Jouw opstel heeft de wedstrijd gewonnen en daarom komt het in de krant.’

Mijn vader kwam thuis met zes exemplaren, en mijn ouders straalden toen ze mijn naam boven het artikel zagen staan. President Daoud grapte zelfs dat hij een plaats in het kabinet voor me zou hebben, misschien nog voordat ik van school kwam.

‘Dat evenement is veel te laat voor jou om nog op te blijven,’ zei moeder nu. ‘Vraag je vader maar of hij je later persoonlijk

op de hoogte brengt. Dat wil hij vast wel voor je doen.'

Ik hoorde aan haar stem dat ik haar niet zou kunnen overhalen.

'Ach, ik ben er toch te moe voor. Veel plezier vanavond, moeder. Ik ga meteen bij Faheem liggen.'

Mijn moeder trok de deuren van de presidentiële bibliotheek achter ons dicht en liep achter me aan naar onze logeerkamer aan de andere kant van de gang, een kamer die ik met mijn ogen dicht zou kunnen vinden vanuit elke andere ruimte in het paleis. Ik kende de motieven van het behang uit mijn hoofd, en wist ook waar het papier bij de hoeken begon om te krullen. Ik wist hoeveel gloeilampen er in elke kroonluchter zaten en welke ramen je moest opendoen om een geurige avondbries binnen te laten.

Ons eigen huis aan de overkant van de rivier de Kabul was qua omvang een fractie van het paleis, maar in alle opzichten warmer en gezelliger. Ik deelde een slaapkamer met mijn broertje, wat ik prima vond. Omdat ik zeven jaar ouder was dan hij, was ik gewoonlijk verantwoordelijk voor hem als madar het druk had in de keuken of bij haar gasten moest zijn.

Ik trok de pyjama aan die mijn moeder voor me had klaargelegd. Faheems voetjes kwamen onzacht op het matras neer, in een gelijkmatig, rusteloos ritme. Nadat ik me in het lage bed had laten glijden en hem op zijn wang gekust had, trok ik het laken op tot over mijn schouder en ging met mijn gezicht naar Faheem liggen. Zijn benen kwamen tot rust, en hij zuchtte diep.

'Slaap lekker, lieverdjes van me.'

'Welterusten, madar-jan.'

Ik deed alsof ik gaapte, maar paste wel op dat ik niet overdreef. Ik luisterde naar het getik van haar hoge hakken, dat langzaam wegstierf, en stelde me voor hoe ze de gang uit liep, langs het kantoor van mijn vader en het kantoor van kaka Daoud. Het woongedeelte van de president was aan de andere kant van de eerste verdieping. Daar sliep Neelab, dus ik had weinig kans om haar per ongeluk midden in de nacht tegen het lijf te lopen.

‘Een aangrijpend en hartverscheurend verhaal
over mensen die monddood gemaakt zijn.’

– *Kirkus Review*

Kabul, 1978. In de hoofdstad van Afghanistan leidt de tienjarige Sitara Zamani een zorgeloos en bevoorrecht bestaan. Haar vader is de rechterhand van de president. Maar als de communisten een staatsgreep plegen, wordt van de ene op de andere dag haar leven verwoest. Niet alleen de president wordt vermoord, maar ook Sitara's familie. Sitara is de enige die het overleeft. Ze wordt het paleis uit gesmokkeld en geadopteerd door een Amerikaanse diplomaat, die haar in Amerika opvoedt.

New York, 2008. Sitara heeft een nieuw leven opgebouwd als chirurg. Een onverwachte ontmoeting in het ziekenhuis brengt alle pijn en vragen uit haar jeugd weer naar boven. Ze besluit op zoek te gaan naar antwoorden over die fatale nacht, dertig jaar geleden.

© CHRIS CARTER

Nadia Hashimi (1977) was kinderarts en werd later romanschrijver. Haar ouders emigreerden begin jaren zeventig van Afghanistan naar de VS, vóór de Sovjet-invasie. Hashimi is actief betrokken bij organisaties die zich inzetten voor de rechten van Afgaanse kinderen en vrouwen. Haar boeken werden in zeventien talen vertaald.

NUR 302

www.uitgeverijmozaiek.nl